

Inleiding

De versie van de Wet GDI die momenteel ter (internet) consultatie voorligt, heeft nog veel kenmerken van een wet in wording. Dat komt doordat het een eerste tranche is en omdat veel lagere regelgeving en AMVB's nog moeten worden opgesteld. In diverse voorlichtingsbijeenkomsten die zijn geweest, geeft BZK ons ook de indruk dat de huidige versie van de wet een "openingsbod" is en dat de resultaten uit de consultatie de tekst nog ingrijpend kan wijzigen. Dit alles heeft gevolgen voor het inschatten van de impact van de Wet GDI op de uitvoering.

In deze notitie komen schetsen wij op hoofdlijnen de impact van deze eerste tranche, de belangrijkste issues die wij zien en doen wij een aanbeveling hoe deze op te lossen.

Impact

Het bepalen van de impact van de Wet GDI is niet goed mogelijk omdat de volgende aspecten nog onzeker zijn.

- De invoering van eID-middelen. Het is, afgezien van de verplichting na toelating tot het stelsel, niet duidelijk hoeveel middelen straks moeten worden geaccepteerd.
- Realisatie invoering. Er zijn zorgen over voldoende expertise binnen organisaties en in de markt om de invoering te begeleiden.
- De kosten van het accepteren van eID-middelen. Het is niet duidelijk hoe de 'beprijzing' van de middelen eruit zal zien. Daardoor is ook onzeker op welke wijze organisaties kunnen sturen op de kosten.
- De lagere regelgeving. Naar verwachting zal juist die regelgeving (waaronder algemene maatregelen van bestuur) het meeste effect hebben op de uitvoering. Een complete bepaling van de impact, is dan ook pas mogelijk als al deze regels bekend zijn.
- Dekkingsgraad van de middelen. DigiD substantieel is bijvoorbeeld alleen beschikbaar voor Android, DigiD machtigen is voorlopig niet beschikbaar, er zijn geen middelen voor buitenlanders.
- Invoeringsmoment. Risico's als vele organisaties volgens eenzelfde tijdpad moeten invoeren, onduidelijkheid over de precieze relatie met eIDAS.

Belangrijke issues

De volgende punten wegen op dit moment het zwaarst.

Scope / afbakening van de wet GDI:

- a. *Wat is ons gebleken:* De Wet GDI wordt opgesteld als een kaderwet. De 1^e tranche is pas het begin. Deze tranche is nog niet tot het gaatje uitgewerkt, veel moet nog geregeld worden in lagere regelgeving en AMVB's.
- b. *Waarom is dit een issue:* De impact op de uitvoering kan nu alleen op hoofdlijnen worden geschetst. Juist die lagere regels gaan bepalen wat de uitvoeringsconsequenties precies zijn.

Scope / afbakening van de wet GDI:

- a. *Wat is ons gebleken:* De scope is nog niet helder. In de Q&A is aangegeven "de Wet GDI gaat ook over de online relatie organisatie-vertegenwoordiger (gemachtigde) richting overheid. Dus niet verkeer tussen machines sec. Er moet een bevoegde persoon achter de machine zitten". Echter, dit biedt nog geen duidelijkheid op het punt waar een eindgebruiker achter een computer zit en het dienstverlening betreft via ICT-systemen van derden waarin overheidsdiensten zijn geïntegreerd. En waarbij ook nog intermediairs zijn betrokken die een overeenkomst hebben met de overheid om in opdracht van eindgebruikers met de overheid te mogen communiceren. Dit is relevant voor bijvoorbeeld de Belastingdienst en de RDW.

- b. *Waarom is dit een issue:* Uitvoeringstoets/impactbepaling over de gehele keten is niet mogelijk zolang onduidelijk is of de verplichting dat enkel erkende authenticatiemiddelen mogen worden gebruikt, ook wordt opgelegd indien personen via derden van overheidsdiensten gebruikmaken. Onduidelijkheid, zowel bij overheden als intermediairs, als softwarehuizen als eindgebruikers. Bijvoorbeeld: een belangrijk deel van het volume aan RDW-dienstverlening wordt geleverd vanuit systemen van derden waar RDW-functionaliteit in is geïntegreerd. Waaronder dealermanagement-, werkplaats, lease- en verzekeringssystemen. Tussen die systemen en de RDW zitten vaak nog speciale intermediairs die toegevoegde waarde aan hun klanten leveren. Het hele stelsel staat onder in wet- en regelgeving en besluiten gereguleerd toezicht. Onduidelijk is nog welke verandering de wet vereist in deze constellatie. De RDW denkt op dit moment aan het overschakelen naar een andere eIDAS figuur voor de RDW-dienstverlening: het gebruik van geavanceerde zegels op basis van de bestaande RDW-certificaten. De figuur van zegels valt echter onder de Telecommunicatiewet en niet onder de wet GDI. Indien deze aanname onjuist blijkt te zijn, is overgangstermijn van 5 jaar nodig.

Impact wet GDI op zakelijke dienstverleningsketens:

- a. *Wat is ons gebleken:* De impact op ketens is groot (zie hierboven). Implementatie is daardoor een majeure operatie: mogelijk moet het berichtenverkeer van zo'n eindgebruiker met een digitale, geavanceerde, handtekening of zegel worden ondertekend voordat het via software van derden naar de overheid wordt gestuurd.
- b. *Waarom is dit een issue:* Dit betekent voor zowel overheidspartijen als bedrijfsleven: verminderd draagvlak, hoge initiële investeringskosten door aanpassing van systemen, aanschaf meerdere middelen (daar waar nu via 1 authenticatiemiddel op naam van en bedrijf door tientallen medewerkers van een bedrijf wordt gecommuniceerd met een overheidsdienst, moet straks voor elke medewerker afzonderlijk een middel worden aangeschaft), machtigingslogistiek, beveiligingsvraagstukken e.d. Dat levert vraagtekens op voor de continuïteit van overheidsdienstverlening: Een 'big bang' per 1/1/2019 is niet verantwoord. Daarnaast is voor het eH4-niveau het middelenaanbod dusdanig eenzijdig (PKI-overheidscertificaat op smartcard) dat problemen kunnen worden verwacht voor omgevingen waar niet gewerkt kan worden met usb-smartcard readers. Er is nog maar 1 aanbieder die een alternatief biedt.

Effecten op uitvoering van wet GDI:

- a. *Wat is ons gebleken:* De verplichting om tot het stelsel toegelaten middelen te accepteren betekent dat met meerdere leveranciers en wellicht met nieuwe 'makelaars' contracten moeten worden afgesloten.
- b. *Waarom is dit een issue:* De (nog vast te stellen) bandbreedte voor tikprijzen en het ontbreken van de verplichting aan middelenleveranciers/makelaars om ontsluiting van nieuw toegelaten middelen (ook) te regelen via bestaande makelaars, betekent dat dienstaanbieders:
- ter beperking van exploitatielasten noch kunnen sturen op volumes per middel, noch op de 'prijs per tik',
 - met hoge implementatiekosten geconfronteerd kunnen worden indien toelating van een nieuw middel betekent dat een nieuw koppelvlak moet worden geïmplementeerd.
- De facto spelen dienstaanbieders daardoor geen rol van betekenis in deze 'markt'.

Invoering wetGDI irt eIDAS verordening

- a. *Wat is ons gebleken:* De relatie tussen de wet GDI en eIDAS verordening is onduidelijk.
- b. *Waarom is dit een issue:* Het is onduidelijk wat precies wanneer wordt verwacht van uitvoeringsorganisaties.

Invoering wetGDI irt eIDAS verordening

- a. *Wat is ons gebleken:* Organisaties moeten makelaars contracteren om het elektronisch verkeer tussen organisaties en erkende authenticatiediensten, machtigingsdiensten en attributiediensten te routeren. Een makelaar is niet verplicht om alle erkende diensten te faciliteren
- b. *Waarom is dit een issue:* Dit roept allerlei vragen op over of en hoe aanbestedingstrajecten georganiseerd moeten worden en aan welke eisen deze moeten voldoen. Het zou kunnen gaan om Europese aanbestedingen die over het algemeen intensief zijn en een lange doorlooptijd kennen. Vraag is ook of het beperkte aantal potentiële makelaars het te verwachte grote aantal aanbestedingen kan managen. Daarnaast leidt het inschakelen van dienstenaanbieders tot vraagstukken omtrent aansprakelijkheidsrisico's en de verwerking van persoonsgegevens (ook in relatie tot de AVG).

Onze aanbeveling

Er moet een werkwijze worden gevonden waarmee bij het opstellen van lagere regelgeving rekening wordt gehouden met de uitvoerbaarheid. Dus: vooraf en tijdens dit proces werken beleid (opsteller van regelgeving) en vertegenwoordigers van de uitvoering samen. Op die manier vindt er continu een toets op uitvoerbaarheid plaats. De eerste stap in dit proces betreft het maken van afspraken over hoe deze samenwerking vorm kan krijgen. Het initiatief hiervoor ligt bij BZK.